

ZPRAVODAJ

SPOLEČNOST SBĚRATELŮ KNIHTISKOVÝCH VYDÁRNÍ ČS. ZNÁMEK

ČÍSLO: 60

ROČNÍK: 2004

OBSAH:

- Informace vedení společnosti	str. 2-3
- Odpověď na poznámky k článkům	str. 4
- HRADČANY - Pravá příčka kresby „e“	str. 5-7
- HRADČANY - 15 hal VII. tisková deska	str. 8-11
- OR 60 hal modrá - Vynechané otvory v zoubkování	str. 11
- HOLUBICE 1920 - Seznam článků	str. 12-13
- OR 50 hal červená - Neznámá ZP	str. 14
- OR 50 hal zelená - Varianty retuší na ZP 68	str. 15
- OR 50 hal zelená - Varianty ZP 39 a ZP 50 na TD I.	str. 15
- OR 50 hal červená - Identifikace ZP 25, 55 a 85	str. 16
- OR 50 hal zelená - Vada 1. Negativu na ZP 74	str. 17
- OR 100 hal hnědá - Známka ŘZ 13 3/4 z II. TD	str. 18
- OR 100 hal hnědá - ZP 63	str. 19-20
- Novinové 30 hal - Deskové vady a tiskové desky	str. 21-23
- Inzerce	str. 24

Zpravodaj společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydáván nepravidelně, nejméně 2x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podíleli členové společnosti. Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci pošlete na adresu: Jindřich LÁTAL

Mařatkova 916, 142 00 PRAHA 4, tel. č.: 241 717 976

! POZOR – NEPŘEHLÉDNĚTE !

POZVÁNKA

Naše podzimní setkání, tak, jak je tomu už dlouhodobě zvykem, se uskuteční v sobotu dne **13. listopadu 2004** od **9, 30** hod v zasedací místnosti AGROPOLU Praha v Praze 1 – Opletalově ul. č. 4 v 1. Poschodí.

K dispozici Vám budou jednotliví **předsedové studijních skupin (emisi)** a znalci SČF pro knižtiskové známky.

DO ROKU 2005

Počet našich členů se nepatrně snížil na 200 sběratelů.

Členské příspěvky pro rok 2005 zůstávají shodné jako dosud a to

Pro členy do 70 let	Kč 50,-	SK 55,-
nad 70 let	Kč 40,-	SK 45,-

V roce 2005 budou vydány 3 specialisované studie a to

č. 51	20 hal Hradčany modrozelená – zprac. Zd. Ryvola	Kč 130,-	SK 140,-
č. 52	40 hal Hradčany pomerančová – zprac. V. Pellant	Kč 95,-	SK 105,-
č. 53	15 hal Holubice hnědá – zprac. J. Moravec	Kč 60,-	SK 70,-

Členské příspěvky a úhradu za objednané studie odešlete přiloženou složenkou. V levém dolním rohu poštovní poukázky C ve zprávě pro adresáta uvedete pořadové číslo objednané studie. Prosíme o uhrazení členských příspěvků a studií do konce roku, abychom mohli včas objednat tisk studií k brzkému rozeslání.

Distribuci na Slovensku nadále zajišťuje p. Piša, na jehož adresu bude zaslán jak členský příspěvek tak i úhrada za studie. Příspěvek na úhradu poštovního na Slovensku stanoví p. J. Piša.

Jeho adresa je: Julius Piša, Březová 7, 921 01 Piešťany

Vedení společnosti

V roce 2005 předpokládáme vydání 3 studií. Dvě z nich jsou z emise Hradčan a to 20 hal modrozelená a 40 hal pomerančová. K dokončení celé emise nám zbývá už jen málo hodnot a ty budou během 2 let vydány. K dispozici jsou ve velkém formátu (zatím jako soukromé studie).

20hal modrozelená Hradčany – zpracoval Zd. Ryvola již v roce 1988. Jde o rekonstrukci přepážkových archů 1,2,3, a 4 tiskové desky. Každé známkové pole z příslušné tiskové desky má jednak srozumitelně provedený nákres vady a samozřejmě i slovní popis této vady.

40 hal pomerančová Hradčany – zpracoval již v roce 1982 s kolektivem pan Václav Pellant, který již není mezi námi. K označení vad 2 tiskových desek bylo použito fotozvětšeniny a do jejich výřezu zakresleny zjištěné vady. Ty pak jsou v další části podrobněji popsány.

Jako zcela nová studie je vydávána 15 hal hnědá – Holubice, jejímž zpracovatelem je p. Jar. Moravec.

HOLUBICE 15 h hnědá

V roce 2005 vyjde jako specializovaná příručka Společnosti sběratelů knihtiskových vydání „SOUHRNNÁ STUDIE HOLUBICE 15 h HNĚDÁ“.

Na 34 stránkách obsahuje popis a vyobrazení 84 ZP z I. Tiskové desky a 81 ZP z II. Tiskové desky včetně VN na ZP: 4, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 29, 32, 39, 42, 44, 46, 51, 54, 57, 59, 60, 63, 66, 67, 76, 77, 78, 88 a 93, pouze tři nelze rozlišit podle tiskových desek. Vyjímkou je ZP 60 na kterém na části nákladu u TD I. je rozlišovací znak.

K sestavení studie byly použity tři přepážkové archy z I. TD a dva přepážkové archy z II. TD. Dále větší množství bloků a pásků a cca 6000 ks jednotlivých ražených známek. I v tomto případě tak jako u studie OR 20 h vady vznikaly a zanikaly v průběhu tisku.

Jaroslav Moravec

Odpověď na poznámky k článkům ze Zpravodaje č. 59/2004

Ve Zpravodaji č. 59 / 04 jsem si pozorně přečetl reakci p. Hamra na můj článek ohledně přiček (viz Zpravodaj č. 58 / 03) a s lítostí musím konstatovat, že pan Hamr tu projevuje spíše pocit ublížení než schopnost reagovat na nové skutečnosti. Mám dojem, že svůj objev přiček neumí dostatečně správně popsat, nebo nechce připustit možnost jiného výkladu, který však rozhodně jeho přičkové typy nijak nezlehčuje.

Protože jsem do těchto dnů z různých důvodů nepublikoval, neznamená, že jsem si nic nepřečetl a nemohu proto přijít s něčím novým. Jsem v tomto případě publicista začátečník, ale tím více se divím, že tak zkušený sběratel a publicista, jako je pan Hamr, neví, co ve své Rukověti uvádí. Možná, že má to špatné vydání bez obrázku na str. 67, kde jsou linky uvedeny a popsány, a proto mu doporučuji, aby se podíval pozorněji.

Ve svých poznámkách k mému článku píše : „ Přičkou nazýváme bílé vnitřní orámování obrazu známky, máme tedy horní i dolní a levou i pravou přičku“. K tomu dodávám já : nemáme, protože potom by všechny známky V. kresby Hradčan byly přičkové typy, levé i pravé, dolní i horní, což je jistě nesmysl!

Dále p. Hamr pokračuje : „ Levá i pravá přička je rozdělena dolním vázáním na část horní a dolní “. K tomu dodávám já : vázání je na větví a nemá s pravou ani levou linkou nic společného. Vázání rozděluje jen větev a bílý oblouk, je třeba se lépe podívat.

Tvrdím znovu, že levý přičkový typ vzniká až tehdy, kdy k oblouku (který je tam vždy) je protažena levá svislá linka a to s napojením na dolní linku (ne přičku).

Nově (možná přesněji) popsat vznik levého přičkového typu jsem si dovolil bez toho, že bych tuto vžitou realitu nějak zlehčoval. To vůbec ne, ale popsal jsem to jinak proto (a je to zřejmé i z kresby obrazu), že na pravé straně obrazu známky u 9. spirály je situace úplně jiná!

A o tu pravou stranu mi hlavně jde !

Tam je (pokud tam je) prokreslena pouze část pravé linky (a ne přičky). A ta je zase spojena s dolní linkou (a ne přičkou). Rozhodující je, že na pravé straně chybí prokreslení oblouku !! To je ten hlavní rozdíl mezi levou a pravou stranou obrazu známky. Je třeba si znovu přečíst pozorněji čl. ve F 2 / 2004 „prohlédnout obrázky a bez emocí se zamyslet, zda nemám náhodou pravdu.

Citují z F 2 / 2004 (odstavec nad obrázky navrhovaných typů) :

Pokud je dolní část oblouku protažena až ke spodní vodorovné lince, jde o odchylku v obrazu, u níž by se možná v budoucnu mohlo uvažovat o zavedení typu, který doporučuji nazvat „ pravý oblouk“ nebo „ obloukový typ“ (nikoliv tedy „ pravá přička “ – nejde totiž o přičku, ale o dolní část oblouku).

Tím by se rozlišily kresby na levé straně (přičkové typy) a na pravé straně (obloukové typy) u obrazu známky V. kresby.

Možná, že by bylo vhodné i o tyto nové skutečnosti doplnit Rukojeť pro sběratele Hradčan.

Chci však zdůraznit, že pravá strana kresby je jiná, určitě ne méně zajímavá a výskyt typů pravých oblouků do počtu je daleko menší než u typů přičkových. To je zřejmé i z uvedených tabulek ve F 2 / 2004 , i když jejich sestavení dle typů je věci názoru .

Z těchto tabulek lze také rozpoznat i počet tzv. typů oboustranných, kde se na jednom ZP vyskytuje typ přičkový i typ obloukový. Počet výskytu těchto ZP na jednotlivých TD je také zřejmý z tabulek a také zajímavý.

Myslím, že po pozorném přečtení mého článku ve F 2 / 2004 nebude filatelistická veřejnost tak přisná a odsuzující , protože než článek vyšel, byl několikrát podrobně konzultován s doc. dr. K. Paďerou a JUDr. F. Benešem a o znalostech těchto pánů snad nemůže pochybovat ani pan Hamr.

Pokud se budou sběratelé chtít zajímat o navrhované obloukové typy, může to podle mého názoru být přínosem pro jejich sbírky.

Ladislav Olšina

Pravá příčka kresby „e“ u známek Hradčany.

Na úvod nejprve co to jsou u kresby „e“ příčky. Vnitřní obraz známky je orámován ze všech čtyř stran bílými čarami, kterým dle dohody říkáme příčky (obr. 1). Horní pod nápisem POŠTA a dolní nad nápisem ČESKO-SLOVENSKÁ nebyly opravovány. K levé příčce zprava přiléhá dolní část oblouku, který je spojen dolním vázáním s levým kmenem a levou příčkou. Oblouk pod vázáním pokračuje a je spojen s dolní příčkou. Levá příčka pod vázáním je tvořena krátkou bílou čárkou, která se nedotýká dolní příčky. U některých hodnot, tiskových desk a známkových poli byla dolní část levé příčky rytcem prorýta tak, že se dolní příčky dotýká a nebo je viditelně prodloužena až k ní. To jsou známé a sběratelskými katalogy hodnoceny typy a podtypy levé příčky.

Na pravé straně je situace obdobná jen zrcadlově otočená. Celá pravá příčka a zejména potom část známky od horní příčky k dolnímu vázání byla na výchozím předlohovém štočku hodnoty 25 h nevýrazná a byla v mnohých případech opravována. O opravách pravé příčky psal poprvé pan Fryč a později další autoři. Oprav bylo tolik a hlavně s různým výsledkem, že není možno je nějak sjednotit do použitelného množství typů.

U hodnoty 10 h, 75 h a 500 h existuje však zajímavá oprava pravé příčky. Prorytim byla spojena horní i dolní část příčky přes dolní vázání. Tím vznikla nepřerušená pravá příčka (obr. 2). Její ocenění jako typu se objevilo již i v katalogu (Specialisovaný katalog, Merkur-Revue 2002). Pro odlišení od typu levé příčky jej nazývá rámečkový typ. I tento název se již dříve objevil v článku otištěném v Merkur-Revui 1/2001 jako alternativní název k typům levé příčky.

V článku v Merkur-revui jsou však uvedeny další zajímavé odchylky horní i dolní příčky ve vztahu k prorytu do dolního vázání. Ty se vyskytují u všech hodnot kresby „e“ hradčanských známek v množství podstatně větším než oceňovaný rámečkový typ (ten je u hodnoty 10 h na 55. znám. poli I. TD, u 75 h potom na 1., 2. a 21. znám. poli I. TD a u hodnoty 500 h na 93. znám. poli I. TD), který se vyskytuje pouze čtyřikrát (uvedený katalog označuje typy u hodnoty 75 h jako pod typy II a – II c). Je samozřejmé, že do obchodnického katalogu, tedy ceníku, byly zařazeny právě jen tyto, protože jejich malé množství dává i možnost vyššího ocenění a je tedy pro obchodníky zajímavější.

I přesto je to od nakladatelství Merkur-revui dobrý počín, protože uváděné ceny jsou v rozumné úrovni. Viděl jsem již v aukčním katalogu vyvolávací cenu za čtyřblok hodnoty 500 h II. rámečkový typ nepoužitý 55 000 Kč, tedy více než dvojnásobnou než u spojeného spirálového typu této hodnoty. Zajímavé bylo i zdůvodnění, které říkalo, že spirálové typy jsou v archu dva kdežto rámečkový typ pouze jeden. Zapomnělo se však dodat, že II. spirálové typy jsou ve II. tiskové desce, kdežto rámečkový typ v I. TD, kdy jen samotné známky z II. TD jsou víc jak dvakrát dražší nežli známky z I. TD. To samozřejmě svědčí i o jejich výskytu na trhu.

Neuvedení dalších odchylek v kresbě pravé příčky v katalogu je myslím chybou. I když někteří autoři tyto typy odmítají z důvodů, že jsou málo výrazné, známek s nimi je větší množství a pro sběratele jsou tím nepřehledné, není myslím správné. Specialisté na Hradčany se stejně znají a rozlišují a pro sběratele generální, kteří sbírají známky tzv. podle katalogu, je snadné najít či získat známku s výraznou odchylkou za levný peníz. Myslím si, že hlavním důvodem neuvedení v katalogu je jejich nízká cena, vždyť už dnes je u některých obchodníků nemožné získat známky s katalogovým záznamem 1 Kč (známky použité).

Myslím si, že ani mnozí sběratelé nevědí o co vlastně jde a tak považují za účelné jim ukázat jak vypadají další odchylky v kresbě pravé příčky, které kandidují na typy, případně podtypy. I když se dosud v katalogu neobjevily mohou si je sběratelé u většiny hodnot a typu prorytí již vyhledat či získat, třeba jen za cenu základní známky.

Jako další odchylka zakládající možnost uznání za typ vznikla prorytím horní části pravé příčky do dolního vázání, tedy shora dolů (obr. 3). Vyskytují se u všech hodnot vytištěných v kresbě „e“ ve větším počtu. Pouze u hodnoty 50 h jen dvakrát a to na 62. znám. poli obou tiskových deskách a u hodnoty 120 h jen na 3. znám. poli II. TD.

Obdobné je protažení dolní části pravé příčky zdola do dolního vázání (obr. 4) vzniklé prorytím přímo v jednotlivých tiskových deskách. Nenašel jsem pouze u hodnoty 5 h. U hodnoty 50 h se vyskytuje jen na 39. znám. poli II. TD a u hodnoty 500 h se vyskytuje pouze na 29. a 45. znám. poli II. TD.

Pokud bude chtít generální sběratel mít ve sbírce pouze ukázkou jak tyto odchylky vypadají, bez ohledu na hodnotu známky, je jejich získání finančně nenákladné. Získání podle jednotlivých hodnot bude náročnější, zejména u hodnoty 500 h prorytí zdola nahoru, které je pouze u II. TD. Dokud jej však katalogy nebudou oceňovat půjde jen o běžnou známku.

Je možné s dalším typovým rozlišením u pravé příčky kresby „e“, ať již pod názvem příčkový či rámečkový typ nesouhlasit, nemění to ale nic na tom, že tato retuš, která zakládá novou typovou odchylku existuje, je dostatečně výrazná, zjištělná bez pomoci lupy, tedy i dostatečně velká. Je myslí jen otázkou času kdy se objeví v katalogu některého filatelistického obchodu, zejména ty hodnoty, které se vyskytují méně. Sběratelé to mohou svým zájmem uspišit.

Hamr František

Obr. 1.

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Hradčany 15 h VII. tisková deska.

Výplatní známky hodnoty 15 h byly tištěny šesti tiskovými deskami, to je sběratelům známo, uvádí to Monografie i katalogy. Studium těchto známek a zejména potom vztahu mezi výplatní známkou a známkou vytištěnou na dopisnici bylo zjištěno a prokázáno, že byly vyrobeny ještě další dvě tiskové desky. Ty byly následně rozřezány na jednotlivé štočky použité pro tisk známek na dopisnicích. To že byly vyrobeny ještě další dvě tiskové desky a nikoliv jen jedna, je doloženo studiem známek na dopisnicích. Bylo rozlišeno více jak 120 různých známkových polí. Množství rozlišených známkových polí je důkazem toho, že musely být rozřezány dvě tiskové desky, neboť každá tisková deska jich má 100.

Z hlediska sběratelů Hradčan je nejzajímavější to, že jedna tisková deska, kterou nazýváme VII., byla ještě před rozřezáním velmi krátce použita pro tisk výplatních známek. Tato tisková deska byla stejně jako I. a II. před tiskem opravována. Na tiskové desce jsou dvě známková pole u nichž rytec tiskárny neopravil, správněji řečeno neuzavřel, 4. spirálu, na dalších dvou známkových polích je II. typ a II.a podtyp levé příčky a stejně tak i na dvou známkových polích je horní část pravé příčky výrazně proryta do dolního vázání.

Výskyt známek ze VII. tiskové desky je velmi malý. Podle zkušenosti lze nalézt v balíčkovém zboží jednu takovou známku na 100 – 300 kusů známek hodnoty 15 h. Jejich malý výskyt brání rozsáhlejšímu studiu těchto známek z hlediska deskových vad. Z větších celků je známo několik bloků makulatury na nahnědlém papíru, kde je otištěna hodnota 15 h společně s hodnotou 5 h kresby „a“. Pásků a bloků výplatních známek, jak upotřeбенých tak i neupotřeбенých, je rovněž málo. U razítkovaných známek to vyplývá již z nominální hodnoty, která byla jako jednoznámková určena pro výplatu dopisnice.

Podle současných poznatků se známky ze VII. tiskové desky vyskytují jako stříhané i jako zoubkované hřebenovým zoubkovaním A ($13 \frac{3}{4} \cdot 13 \frac{1}{2}$). Další zoubkování nebyla prokazatelně doložena. Vyskytují se v základním barevném odstínu hodnoty 15 h, tedy cihlově červeném, i v odstínu hnědočerveném a červenohnědém. Vzácnější barevné odstíny se vyskytují více u známek zoubkovaných. Známé i známky s přetiskem VZOREC a s přetiskem SO 1920. Zajímavostí je i retuš 5. spirály na 36. ZP, která byla provedena rytcem přímo v tiskové desce stejně jako u I. a II. tiskové desky.

Známky ze VII. tiskové desky byly také poprvé oceněny v katalogu vydaném v nakladatelství Merkur-revue z Brna. Zde jsou známky ze VII. tiskové desky uváděny na samostatném řádku a to ve všech třech barevných odstínech. I když proti některým cenám lze mít námitky, je to jen první počín a o jejich úpravu se jistě postará zájem filatelistů. Známky z této tiskové desky se na běžném trhu prakticky nevyskytují a ceny jsou odvozeny od dosažených cen na aukcích.

Celkem se podařilo určit 97 dopisnice na nichž je použita známka 15 h ze VII. tiskové desky. Jsou mezi nimi i ty na niž je známka I. spirálového typu, známka s II. typem a II.a. podtypem pravé příčky a známka s prorytím horní části pravé příčky do dolního vázání. Známky na dopisnicích mají podobné deskové vady jako známky výplatní. Je na ni i známka s retuší 5. spirály na 36. známkovém poli.

Ve většině případů, kdy lze s poštovním razítkem vyčistit místo použití, jde o použití ve Slezsku. Byly však nalezeny i známky použité v Praze a Litoměřicích. První známé použití je 30. června 1919 a poslední 30. březen 1920. Z toho vyplývá, že musely být

vytištěny hned v prvním období tisku hodnoty 15 h. Ta byla dle Monografie I vydána 6. června 1919 vůbec jako první vytištěná v kresbě „e“.

Je pravděpodobné, že pro tisk hodnoty 15 h byly vyrobeny hned z počátku čtyři tiskové desky a podle opakujících se vad, zejména potom přerušeni oválu na 78. ZP, to byly tiskové desky označeny jako I., II, III., IV. K tisku na společné formě byly použita I. a II. TD, s nimi potom tiskové desky hodnoty 25 h v kresbě „a“. Z nějakého důvodu byly III. a IV. tisková deska přehlédnuty a tak pro tisk známek na dopisnice byly zhotoveny další dvě tiskové desky VII. a VIII. Byly v nich provedeny opravy 4. spirály a pravého vějíře obdobně jako u I. a II. tiskové desky. U VII. tiskové desky je to prokázáno, u VIII. jde jen o předpoklad. Před rozřezáním na jednotlivé štočky byla VII. tisková deska použita krátce k tisku, proč to nevíme. Poté byla VII. tisková deska sejmuta z tiskové formy a rozřezána na jednotlivé štočky pro tisk známek na dopisnice.

Nemyslím, že by se VII. tiskovou deskou bylo tištěno celou dobu životnosti tiskové formy, která činila 40 000 otisků, tedy celkem 4 miliony kusů známek. Dle výskytu známek z této desky nepředpokládám, že by bylo vytištěno více než 500 000 kusů známek. To by odpovídalo četnosti výskytu hodnoty 1000 h, které bylo použito jako výplatní jen 447 200 ks (údaj Monografie I). Mohlo dojít k nějaké závadě na tiskové formě a ta byla rozebrána již po 500 otiscích, možná i méně. Při následném znovu sestavení tiskové formy byla VII. tisková deska nahrazena méně kvalitní I. tiskovou deskou. I to by byla jedna z možností krátké doby tisku VII. tiskovou deskou.

To jsou všechno jen dohady a jak to skutečně bylo se asi těžko dovíme. Možná, že po vydání studie k rekonstrukci tiskových desek pro VII. tiskovou desku hodnoty 15 h se objeví větší množství těchto známek a třeba i nový výklad toho jak to tenkrát bylo. Prozatím čtenářům předkládám tabulku zajímavých typů a vad tak jak se vyskytují v jednotlivých tiskových deskách. Navíc potom vyobrazení známkových polí s I. typem spirály, II. typem levé příčky a poškozením oválu na 78. známkovém poli VII. a snad i VIII. tiskové desky, ze které známe snad černotisk (?).

Odchylka	I. TD	II. TD	III. TD	IV. TD	V. TD	VI. TD	VII. TD	VIII. TD
Typ 4. spirály	II. typ	II. typ	I. typ	I. typ	I. typ	I. typ	II. typ	I. typ
Redukce vějíře pravé holubice	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano
Retuš 5. spirály 36.ZP	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	?
Čára u pravého rámu 49.ZP	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	?
Bod v číslici 1 52.ZP	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	?
Čára u pravého rámu 62.ZP	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	?
Dole seřiznuté číslice 75.ZP	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	?
Dole přerušeny ovál 78.ZP	Ne	Ne jen zvlněn	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	?

49. ZP VII. TD.
4. spirála I. typ, tečka v okraji nad T a proti pravé holubici, barevná čára vedle pravého rámu.

96. ZP VII. TD
4. spirála I. typ, bílý bod nad spoj. 4. a 5. spirály a v dolním obloučku Š v ŠTA.

13. ZP. VII. TD.
Levá příčka II. typ, levá nožka A v TA spojena se 6. listem.

93. ZP VII. TD.
Levá příčka II. a typ, přerušená levá spojnice háčků pod 2. háčkem.

78. ZP VII. TD.
Dole přerušeny 2x ovál, barevný bod nad číslicí 1.

78. ZP VIII. TD. -černotisk. (?)
Bez bodu nad číslicí 1, odchýlné paprsky.

Další podrobnosti o VII. tiskové desce budou v první části nové **RUKOVĚTI PRO SBĚRATELE HRADČAN**, tedy ve 3. dílu. Ve druhé části **Rukověti** budou popsány méně běžné celistvosti na nichž je možné použití hradčanských známek. Půjde o studie o cenných psaních, ústřizcích složenek poštovního úřadu šekového v Praze a o celistvosti osvobozené od poštovního na kterých se v některých případech mohou objevit i známky.

Třetí díl **Rukověti** připravuje, stejně jako dříve předešlé, dvojice Hamr, ing. Škaloud a její vydání je plánováno na počátek roku 2005. V každém případě bude vydána před zahájením Evropské výstavy BRNO 2005. Členové naší společnosti si ji mohou již nyní objednat na adrese F. Hamr, Družstevní 448/III, 392 01 Soběslav. Předpokládaný rozsah je 150 stran, s vyobrazením všech známkových polí VII. TD, mnoha ukázkami celistvosti a orientační cena je 200 – 250 Kč.

F. Hamr

Osv. republika 60 h modrá – vynechané otvory v zoubkování

Při určování tiskové desky na jednotlivých známkách si všímáme nejen charakteru tisku, ale i barvy známek a odchylek v perforacích. Mezi nejzřetelnější patří vynechaný perforační otvor způsobený vyloženou jehlou v perforačním zařízení. Můžeme je najít na tiskových deskách:

- TD 2 – mezi 5. a 6. svislým sloupcem známek
- TD 3 – v 6. sloupci známek horního a spodního zoubkování
- TD 7 - v 1. a 8. sloupci horního a spodního zoubkování
- TD 8 – v 7. sloupci horního a spodního zoubkování
- TD 11? – mezi 4. a 5. svislou řadou známek
- TD 14? – mezi 1. a 2. svislou řadou známek (rohový otvor)
- TD 15 - sloupec dosud neurčen (základní řada, 4. otvor)
- TD 19 – mezi 9. a 10. svislou řadou známek

Abychom nezaměnili známky s prodlouženým zoubkováním ležmý hřeben 14, počítáme otvory ve vodorovné řadě (14) a ve svislém směru (17).

J. Matys

HOLUBICE 1920

seznam článků o emisi Holubice ve Zpravodaji

Pro členy KF 06-101 jsem letos připravil přednášku o této emisi, ke které jsem vypracoval krátký sylabus, kde jsem mj. uvedl kompletní přehled článků zveřejněných v tomto Zpravodaji, poněvadž tato tiskovina je určena pro vnitřní potřebu sběratelů československých knihtiskových známek a ostatní sběratelé ani neví, kolik práce a úsilí bylo do dnešního dne vynaloženo pro dokumentaci tisku této emise. Články jsem uváděl pouze názvem chronologicky tak, jak byly postupně zveřejňovány. Po dohodě s p. Chvalovským jsem připravil tento seznam také pro zveřejnění ve Zpravodaji s tím rozdílem, že řazení je provedeno nejprve podle jednotlivých hodnot a poté chronologicky dle jejich zveřejnění. Doufám, že to pomůže pro rychlejší vyhledávání potřebných článků a lepší orientaci zvláště v dílčích podrobně zpracovaných oblastech.

5 h modrá a fialová

- 14 A.Michele: velké barevné skvrny na známkách 5 h Holubice
- 21 Vedení sekce: Holubice 5 h modrá/fialová, dokončení studie
- 23 J.Chvalovský: Holubice 5 hal. modrá a fialová, retuš na 24. ZP
- 27 J.Chvalovský: Holubice 5 h modrá
- 29 J.Kašpar: Holubice 5 h – TB
- 43 J.Chvalovský: Holubice 5 h fialová, neznámé ZP
- 52 J.Chvalovský: Holubice 5 h modrá – prodloužené zoubkování v počítadlech
- 55 J.Chvalovský: Holubice 5 h fialová – retuš nápisu POŠTA
- 55 J.Chvalovský: Holubice 5 h modrá a fialová, TD 1 a 4

10 h zelená a olivová

- 28 A.Michele, J.Kašpar: Holubice 10 h, 20 h – TD pro známkové sešitky
- 34 J.Kašpar: Holubice 10 h zelená
- 36 J.Chvalovský: Holubice 10 h olivová – nepravidelné zoubkování
- 47 J.Chvalovský: Holubice 10 h – jednoznámkové frankatury
- 47 J.Chvalovský: Holubice 10 h olivová – TB
- 52 J.Chvalovský: Nové studie 10 h olivová, zoubkování hřebenové a LHZ 14
- 55 J.Chvalovský: Holubice 10 h olivová, ZP 68, TD 3
- 58 J.Chvalovský: Holubice 10 h – desková vada na ZP 86

15 h hnědá

- 9-10 J.Chvalovský: Holubice 15 h hnědá

20 h oranžová

- 16 J.Kašpar: Holubice 20 h I. typ – další zjištění
- 16 J.Kašpar: Holubice 20 h II. typ, retuš na 33. známkovém poli

- 19 J.Kašpar: Holubice 20 h II. typ, retuš na 33. známkovém poli – doplnění a upřesnění
20 J.Kašpar: Holubice 20 h II. typ, výzva ke spolupráci
25 J.Kašpar: Holubice 20 h II. typ, ZP 4, TD 3-24
28 A.Michele, J.Kašpar: Holubice 10 h, 20 h – TD pro známkové sešitky
34 J.Kašpar: Holubice 20 h, určení tisk. desek k 33. ZP
41 J.Kašpar: Holubice 20 h – odvolané pátrání
42 J.Kašpar: Holubice 20 h II. – nálezy dalších DZn
49 V.Košťál: Holubice 20 h II. – 100. ZP
50 J.Chvalovský: Holubice 20 h – 51. ZP, 1+4 TD, nové nálezy
56 M.Kašpar, J.Kašpar: Holubice 20 h II. typ – vada a retuš 51. ZP

25 h zelená

- 43 J.Kašpar: Holubice 25 h II. – další zjištění
52 Z.Rákosník: Holubice 25 h – jednoznámková frankatura

30 h fialová

- 21 M.Kašpar, J.Kašpar: Holubice 30 h typické vady na 100. ZP
23 M.Kašpar, J.Kašpar: Holubice 30 h
25 J.Kašpar: Holubice 30 h, upřesnění některých údajů
29 M.Kašpar, M.Krajný: Holubice 30 h – rozlišení levých deskových značek
■-3 a ■-4
29 M.Kašpar, J.Kašpar: Holubice 30 h, retuš 72. ZP, určení TD, ZP var. B a C
37 J.Chvalovský: Holubice 30 h – ŘZ 13 ¼

ostatní

- 15 K.Paděra: Co je retuš
23 Vedení sekce: Studijní příručky Holubice
29 J.Kašpar: výzva ke spolupráci
29 J.Kašpar: Celistvosti s deskovými značkami
33 Vedení sekce: Články ve Filatelii o Holubicích a Osv. republice
37 Vedení sekce: Články ve filatelii
46 Vedení sekce: Články ve Filatelii
51 Vedení sekce: Do roku 2000

V seznamu nejsou uvedeny Studijní filatelistické příručky

Milan Kračmar

Osv. republika 50 h červená – neznámá známková pole

Poznatky zjištěné studiem kompletních přepážkových archů obou desek byly zveřejněny již ve dvou samostatných studiích (Studijní filatelistické příručky 3/1987 a 43/2002). Ve druhé studii J. Moravce jsou kromě jiného uvedeny obrázky často se vyskytujících vad, které na zmíněných přepážkových arších nebyly zjištěny. Předkládám obrázky dalších neidentifikovaných vad, které jsem ve více exemplářích našel v dosud nepřebraném balíčkovém materiálu:

- Obr. 1 - vryp v horním rámu nad písmenem E v ČES
- Obr. 2 - barevná skvrna v sukni
- Obr. 3 - zkrácené pravé stínování levé nuly
- Obr. 4 - bílá skvrna ve vnitřním obloučku písmene O ve SLO
- Obr. 5 - bílá skvrna ve stínování sukně a u části nákladu bílá skvrna na písmenu K ve SKO

Vzhledem k tomu, že již několikrát bylo prokázáno, že pro tisk červených známek byly zhotoveny jen dvě tiskové desky, je třeba hledat vysvětlení v procesu tisku a čištění desek. Všechny přepážkové archy, které byly ke studiu použity, vykazují jen malé opotřebení. Avšak nálezy známek z viditelně opotřebovaných desek dokazují, že zmíněné PA nepocházely ze závěrečného období tisku, ale z některého období, v němž byly desky čištěny. Takže podobně jako i u balíčkového známkového materiálu nevíme o jaká období se jednalo a jaké vady na známkách se v té době na deskách nacházely.

Z uvedeného usuzuji, že výše zmíněné vyobrazené vady je třeba znovu hledat již v přebraném balíčkovém materiálu, v němž se bezpochyby najdou ještě mnohé další vady (zejména vady tisku), které nebyly ve studiích popsány.

Obracím se proto na sběratele se žádostí, aby zaslali přehled nálezů a případně i popisy a obrázky nově zjištěných vad. Nové skutečnosti rád zveřejním.

1

2

3

4

5

6

Osv. Republika 50 h zelená, varianty retuší na ZP 68

Původní vada 1. negativu (bílý výběžek z vnitřního obloučku pravé číslice pět) byla postupně opravena na všech čtyřech tiskových deskách zhotovených podle zmíněného negativu. Opravy na TD 1 a 2 byly prováděny postupně, podle toho jak hodně byly původní opravy poškozeny (opotřebený).

Ve studii 4. tiskové desky je uvedeno, že první oprava byla provedena na desce před zahájením tisku známek a to tím, že byl kolmo seříznut vnitřní oblouček číslice, čímž zmizela celá původní vada. Tato varianta retuše je označena R 68/4 A. Druhá varianta byla provedena zřejmě v době prvního čištění desek. Číslice pět má široký oblouček a v něm zlomené stínování. Označení varianty je R 68/4 B. Dále je uvedeno, že u části nákladu je u pravého rámu proti úpatí Kriváně málo výrazná barevná skvrnka (R 68/Ba) Toto zjištění přesuňte, včetně obrázku, na první tiskovou desku. Ve studii této první desky bude označena R 68/1 B.

Důvodem upřesnění místa retuše R 68/4 Ba bylo předložení osmibloku ražených známek na kterém se nacházely všechny vady a retuše již vícekrát ověřené na první tiskové desce.

R 68/1 B

Osv. Republika 50 h zelená – stále chybějící doklady o variantách ZP 39 a ZP 50 na první tiskové desce.

Ve studii první desky jsou uvedeny tři možné varianty vzájemných sestav vad nebo retuší existujících na ZP 39, 40, 49 a 50. Potvrzená je sestava těchto známkových polí na nichž jsou dosud žádné retuše. Chybí však důkazy o existenci následujících dvou sestav:

Retuš ZP 39	Vada ZP 40
ZP 49	Vada ZP 50

Retuš ZP 39	Vada ZP 40
ZP 49	Retuš ZP 50

Jedna nebo druhá sestava musí existovat ve čtyřbloku uvedených známkových polí, případně ve větších blocích. Za informaci o existenci chybějících sestav a případnou reprodukci předem děkuji.

Identifikace ZP 25, 55 a 85 na Osv. republice 50 h červená

Vada černotiskové sestavy – postupně zesílený horní rám – se vyskytuje ve stejné kresbě celkem na pěti známkových polích každé tiskové desky. Bohužel, až na malé výjimky na známkách nejsou další výrazné a trvalé odchylky, které by nám pomohly s konečnou platností identifikovat jednotlivá ZP. Uvážíme-li, že obě tiskové desky byly nejméně 2x v průběhu tisku známek čištěny, pak se možný počet variant ještě znásobí. Pro zajímavost uvádím některé nalezené identifikační znaky:

- 1/ Vryp v levém rámu proti spodní části číslice pět (obr.)
A/ přerušené druhé šikmé stínování pod hrbolem na stehně pravé nohy (obr.)
B/ v pravém svislém zoubkování chybí sedmý otvor
- 2/ skvrna v levé části pravé nuly (obr.)
- 3/ přerušená kresba v rameni pravé ruky (obr.) a deformované VHB
- 4/ bílá skvrnka na pravými číslicemi (obr.)

Známky s těmito VS a dalšími kontrolními znaky nalezené v páskách či blocích, by pomohly určit příslušné známkové pole.

Známky s chybějícím perforačním otvor budou pocházet ze stejné desky, pokud bude na takové známce obraz nakloněn oproti perforaci vpravo, pochází známka ze ZP 55. Těším se na Vaše zprávy o nálezech.

Osv. republika 50 h zelená – vada 1. negativu na ZP 74 ?

Ve studijní filatelistické příručce 43/02 pojednávající o vadách na OR 50 h červená, autor označil ZP na obou tiskových deskách jako vadu prvního negativu – skvrnka v rameni levé ruky (obrázek).

Existence této odchylky je známa již delší dobu, ale protože se dosud nepodařilo získat potřebný počet zelených známek, nelze její existenci považovat za 100% potvrzenou. Z těchto důvodů nebyla uvedena ani ve studii Z. Chvosty ani ve Specializované příručce. Až dosud ji mám potvrzenou na přepážkovém archu 2. tiskové desky a dále v jednom poštovně použitém exempláři, rovněž pocházejícím z druhé desky.

Teoreticky by měla existovat na známkovém poli 74 na:

- první a druhé desce pro tisk červených známek
- první až čtvrté desce pro tisk zelených známek

Na známkách sešitkového vydání tete-beche by odchylka existovat neměla, proto v TD TB se nenacházela svislá řada známkových polí 4 až 94, tedy ani ZP 74. Rovněž nemůže existovat na dalších stokusových tiskových deskách, protože ty byly zhotoveny již podle druhého negativu.

Z výše uvedených důvodů se obracím na sběratele se žádostí o zaslání informací a příp. reprodukce o existenci dalších exemplářů **zelené** známky s vyobrazenou odchylkou. Děkuji předem.

Koupím perliny

Stále mám zájem o čs., rakouské, německé a další zahraniční perliny. Platím 3 Kč za nepoškozené. Doneste na ohlášené setkání členů Společnosti knihtisku nebo zašlete poštou. Děkuji předem.

J. Chvalovský

OR 100h HNĚDÁ – ZNÁMKA ŘZ 13 3/4 Z II TD
- NEVYDANÁ ZNÁMKA ?

Na jedné z loňských aukcí firmy Majer byla i mimo jiných známek emise OSVOBOZENÁ REPUBLIKA dražená známka hodnoty 100h pocházející z levého dolního rohu druhé tiskové desky. Znáмка má jak levý okraj (bez otisku ochranného rámu), tak i spodní s počítadlem a je opatřena řádkovým zoubkováním 13 3/4. U známek této hodnoty je sice tento druh zoubkování vzácnější nežli hřebenové 14, nešlo by však o žádnou vyjimečnost, pokud by se nejednalo o známku z tiskové desky bez ochranných rámu. Podle dosavadních nálezů jím byly opatřeny pouze archy s tiskových desek, které ochranné rámy mají. V těchto případech bylo pravděpodobně využíváno perforačních strojů s řádkovým zoubkováním při nedostatečné kapacitě strojů s hřebenovým zoubkováním a tím se v menší míře dostaly do poštovního provozu.

Jak již bylo naznačeno u této známky, jde pravděpodobně o jiný případ. Do dnešní doby nebyla nalezena jediná poštovně použitá známka z první nebo druhé tiskové desky (desky bez ochranných rámu) mající řádkové zoubkování 13 3/4, což vede k domněnce, že se jedná o zkoušku zoubkování provedenou pro vnitřní potřebu tiskárny a nebyla určena pro použití v poštovním provozu. V takovém případě by se tato známka měla přiřadit k ostatním nevydaným známkám s řádkovým zoubkováním 13 3/4 u této emise podobně jako hodnoty 20, 25, či 30h.

Radovan BANERT

OR 100h HNĚDÁ – NOVÉ POZNATKY O RETUŠÍCH NA ZP 63

Tímto článkem chci reagovat na mnohé dotazy ohledně nových poznatků o retuších na zp63, nebo na dotaz, proč jsme ještě nevydali novou studii tohoto známkového pole.

Základní zpracování publikoval p. Bohumír Paleček ve zpravodaji č. 43/1997. V článku bylo správně opraveno umístění na 63 pole o proti dodnes některé literatuře a katalogů nesprávně uváděnému 65. Dále byly publikovány tehdejší znalosti o variantách retuších, které jsou dokresleny obrázky. Vzhledem k tomu, že některé z variant retuší během tisku doznaly postupným poškozováním změny v obrazu známky, nemohlo míti ve všech případech určení jednotlivých variant pomocí ručně malovaných obrázků uspokojivý výsledek. Proto je v těchto případech orientace nezbytná i podle kontrolních znaků, které byly u většiny variant rovněž vyobrazeny. Díky stále pokračujícímu studiu tohoto známkového pole, nebyla doposud tato původní studie aktualizována. Bylo by nesmyslné v době, kdy stále přibývají další poznatky vydat novou studii, která by si zanedlouho poté vyžádala další úpravy a tím místo užitečného přínosu pro sběratele této emise by vnašela akorát zmatek a nutnost neustálého přepracovávání jejich sbírek.

Nejpodstatnější z hlediska sběratele je v dané situaci bezpečné určení jakéhokoliv 63zp. Ve studii byly publikovány dva kontrolní znaky z nichž jeden je původní vada negativu v podobě přerušení levého vnitřního rámu u úpatí Řípu a stal se základním pilířem nejen při určování, ale i ověřování známek z tohoto pole. Bohužel dodržováním tohoto kritéria při vyhledávání nových retuší ze zp63 se studium paradoxně zkomplikovalo. Vědělo se, že oprava byla provedena před zahájením tisku na všech tiskových deskách a tak ve snaze určit jednotlivé varianty, aby se jejich počet shodoval s odhadovaným počtem tiskových desek u této hodnoty (min. 12), byla tendence mylně uznávat za samostatné varianty známky z jedné tiskové desky, kde u opravovaného místa došlo během tisku k jeho poškození a tím i odlišnému vzhledu ze začátku a konce tisku. Částečně světlo do tohoto problému vnesl až objev, který byl učiněn na základě dalšího studia pásek a bloků. Byly totiž nalezeny známky prokazatelně ze 63zp, u kterých je opraven nejen levý spodní rám, ale bylo odstraněno i přerušení levého vnitřního rámu u úpatí Řípu, čímž padá možnost používat tento kontrolní znak (vadu negativu) pro všechny varianty.

Abych alespoň částečně vyhověl některým žádostem, uvádím zde pomocí zvětšených obrázků dvě z nově objevených retuší u kterých bylo odstraněno i přerušení vnitřního rámu u úpatí Řípu. Retuše nejsou záměrně uvedeny v žádném číselném pořadí, protože by se neshodovalo s původním pořadím uvedeným ve studii a žádné nové řazení u tohoto známkového pole nebylo ještě stanoveno.

Závěrem článku chci velmi poděkovat za obětavou pomoc při studiu pánům B. Palečkovi z Prahy a O. Dohnalovi z Hlubokých Mašůvek. Dále za konzultace panu Chvalovskému.

Radovan BANERT

Deskové vady a tiskové desky na 30 hal. novinové

30 hal. byla vytištěna celkem 14 tiskovými deskami. Všechny TD jsou s počítadly.

První TD nebyla vyrobena v páru s druhou, protože výplatné za noviny bylo jen 2 haléře a známka šla použít na patnáctery noviny. Nebyl předpoklad o velkém použití. Byla potišťena jen polovina tiskového papíru a druhá polovina se potiskla otočením o 180°. Deska je bez označení. Bylo použita i s přetiskem SO.

Druhá deska byla zhotovena přibližně v roce 1920 a použita do páru s první deskou. Nemá ochranné rámy a je označena prorýplým počítadlem 3,- -. Nebyla použita k žádnému přetisku ani SO, což se v literatuře občas vyskytuje.

Třetí a čtvrtá deska má již souvislé široké ochranné rámy, které jsou označeny před ZP 100 číslem. Třetí deska je označena ležatou číslicí 2 a ochranný rám je jedou nerovně prorýpnut v poloviční výšce známky. Čtvrtá deska je označena ležatou číslicí tři v horní části ZP 100. Rám je také jednou nerovně prorýpnut v úrovni počítadel. Znamky z těchto desek nebyly použity k přetisku.

Všechny další desky jsou označeny typicky v čtverečcích pod ZP 91 a ZP 100. Pátá a šestá v pořadí je deska 1/29 a 2/29. U desky 1/29 došlo k poškození horní řady známek. U ZP 1 byla vada natolik závažná, že bylo použito štočku z již nepoužité desky ze ZP 90. Mono 4 je sporná v určení desky, ze které došlo k vyříznutí. V jedné větě uvede s největší pravděpodobností 2. TD, ve větě následující vyvrátí právě 2. TD. Problém nerozřešen.

7. a 8. TD byla označena 1/32 a 2/32. Tyto desky byly použity pro přetisk O. T.

9. a 10. TD byla označena 1/35 a 2/35. Tyto desky jsou s nepřerušovanými rámy mezi ZP 91 a počítadlem a stejně ZP 100 a počítadlem. Není pravda, že rámy jsou celé nepřerušované. Znamky z 9. TD byly použity pro přetisk O. T.

Můžeme se ptát proč jenom 1/35. Odpověď není obtížná, protože nejdříve byly vyrobeny archy, ty poskládány na kupu někde ve skladu a když bylo potřeba, tak se ze skladu něco vzalo, rozeslalo na pošty nebo do tiskárny (například k přetisku). Podle článku z Filatelie 294/1991 J. Neumann, Čs. známky pro obchodní tiskopisy bylo v roce 34 vytištěno 980 tis. ks, v roce 35-75,8 tis. ks, v roce 36-36,7 tis. ks, v roce 37-215 tis. ks, v roce 38 nic a

pravděpodobně v roce 39 zbytek. Údaje nelze ověřit, protože není uveden zdroj a údaje nebyly nikde jinde popsány.

11. a 12. TD je opět označena 1/35 a 2/35. Ochranný rám mezi počítadlem a ZP 91, resp. ZP 100 je přerušen. Znamky z těchto desek nebyly použity k přetisku. 13. a 14. TD je označena 1/36 a 2/36 a známky opět nejsou použity k přetisku.

Při mírném studiu 30 hal. mě zaujalo, že řada vad uvedených v Mono se nevyskytuje často. Před nedávnem jsem získal deskové značky a zjistil jsem tyto poznatky o vadách na ZP 91.

1. V levém křídle je na kontuře křídla tečka. Tato vada se vyskytuje na TD 1 až 8 a 11 až 14. Na TD 9 a 10 se nevyskytuje.
2. Přerušný pátý trojúhelník. Tato vada se vyskytuje na deskách 11 až 14. Nevyskytuje se na deskách 1 až 10.

Nyní jsem porovnal desková označení za ZP 100. Jak již jsem uvedl u popisu TD 3, označené 2 s prorýpnutím v polovině výšky ZP 100. Ochranné rámy jsou široké. Na TD 1/29, 2/29, 1/32 a 2/32 jsou sice ochranné rámy úzké, ale je jasné zřetelné prorýpnutí ve stejné výšce jako u 3. TD, nebo je zřetelný zbytek 2 v ochranném rámu.

Před tiskem známek byla vyrobena pomocná černotisková sestava. Z této sestavy byl vyroben 1. negativ. Z tohoto negativu byly postupně vyrobeny TD 1, 2, 3 a 4. Tyto desky byly používány k tisku a normálně se z nich tisklo. Postupem času však vznikla nutnost vyrobit další desky. Byla proto vybrána TD 3 s označením ležaté dvojky a použita jako patrice. Z této patrice provedli galvanickým pokovením negativní obraz – matici. Tato matrice je přesný obraz původní desky. Tato matrice byla dále použita pro přípravu tiskových desek 1/29, 2/29, 1/32 a 2/32.

V roce 35 mohlo dojít k něčemu – nevím co, a proto bylo rozhodnuto o výrobě nového negativu. Z tohoto negativu byla provedena deska 1/35 a 2/35. Tyto desky nemají vadu na kontuře v levém křídle na ZP 91. Původ desky je v 2. negativu.

Neví se proč, ale v roce 35 bylo potřeba více desek a další desky se znovu začaly vyrábět pomocí prvního negativu. Tyto desky byly provedeny galvanickým pokovením, kdy z vyrobené desky patrice se udělala matrice a z ní bylo opět pokovením uděláno více tiskových desek označených 1/35, 2/35, 1/36 a 2/36. K původní vadě přibýlo přerušení trojúhelníku. Tyto známky mají opět svůj prapůvod v 1. negativu.

Shrnutí

1. negativ – TD 1, 2, 3, 4

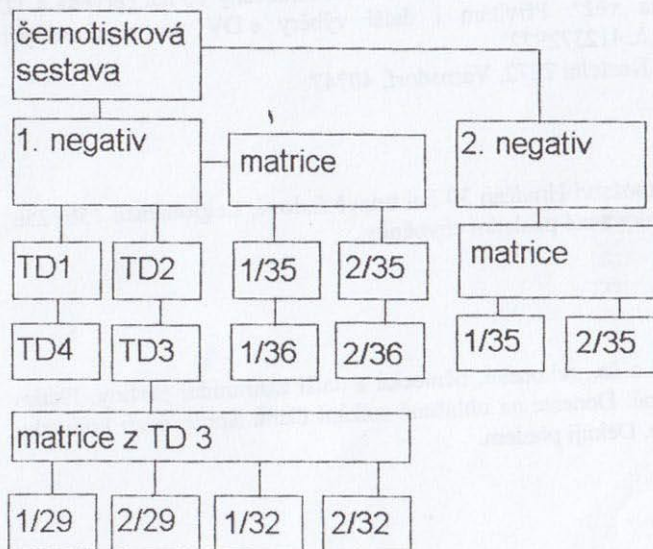
1. negativ, vyrobených z galvanu prapůvod TD 3
TD 5, 6, 7, 8

2. negativ – TD 9, 10

1. negativ – TD 11, 12, 13, 14

Chudoba

Obr 1. Grafické zpracování TD

INZERCE

*Hledám partie známek Hosp. a věda 1923 – především pásky a bloky pro studijní účely. Nabídněte. Tel. č. 241717976
Látal Jindřich, Praha 4 – Mařatkova 916, 142 00, 411

*Koupím 1.retuš „hodin“ na razítkované známce Hradčany 10 hal červená 4 TD 91 ZP „zlomená věž“. Přivítám i další výběry s DV na razítkovaných Hradčanech. Tel. č. 412372922
Mgr. Petr Louka, Kostelní 2272, Varnsdorf, 40747

*Hledám každé množství Hradčan 30 hal tmavě fialové, Legionářské 15h, 25h, 50h a uvítám známky z mé poslední chyběnky.
Zd. Ryvola

*Stále mám zájem o čs., rakouské, německé a další zahraniční perliny. Platím 3Kč za nepoškozené. Doneste na ohlášené setkání členů Společnosti knihtisku nebo zašlete poštou. Děkuji předem.
Josef Chvalovský

*Stále sháním (koupím) pásky a bloky čistých nebo ražených známek OR 100h hnědá. Dále pak dopisy či ústřížky průvodek a pod. vyplacené touto hodnotou nebo jakékoli jiné zajímavosti u OR 100h hnědá.
Radovan Banert Praha 5 Stodůlky, Trávníčkova 1765/7 155 00 tel.:251 619 478